

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΟΓΓΑΚΗ

ΚΑΤΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 527/05)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

26 Ιουλίου 2007

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση ΔΟΓΓΑΚΗ κ.λ.π. κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, Πρόεδρο,

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Ν. ΒΑΛΙĆ,

A. KOVLER,

E. STEINER,

S.E. JEBENS,

G. MALINVERNI,

και τον *Γραμματέα του Τμήματος*, S. NIELSEN.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 5 Ιουλίου 2007.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 527/05) προσφυγής, την οποία κατέθεσαν κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας τρεις Έλληνες υπήκοοι, ο Κωνσταντίνος Δογγάκης, η Αρετή Δογγάκη και η Αλεξάνδρα Δογγάκη («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 23 Δεκεμβρίου 2004 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από τον Δικηγόρο Αθηνών Β. Χιρδάρη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Κ. Γεωργιάδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ζ. Χατζηπαύλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 10 Μαΐου 2006, το Δικαστήριο απεφάσισε να γνωστοποιήσει στην Κυβέρνηση τις αιτιάσεις όσον αφορά τη διάρκεια της διαδικασίας και την απουσία σχετικής προσφυγής, και, δυνάμει του άρθρου 29 παρ. 3 της Συμβάσεως, απεφάσισε να αποφανθεί ταυτοχρόνως επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

4. Μετά τον θάνατο της θείας τους, στις 26 Μαΐου 1995, οι προσφεύγοντες και ο Ε. Δ., σύζυγος της αποθανούσης, εγκαταστάθηκαν συγκληρονόμοι.

5. Στις 17 Μαρτίου 1997, ο Ε. Δ. προσέφυγε ενώπιον του Πολυμελούς

Πρωτοδικείου, αμφισβητώντας τη διανομή της κληρονομίας. Στις 19 Σεπτεμβρίου 1997, με τη μη οριστική απόφαση 8092/1997, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών διέταξε αποδείξεις. Η αποδεικτική διαδικασία άρχισε στις 16 Ιανουαρίου 1998 και ολοκληρώθηκε στις 13 Οκτωβρίου 1999. Στις 30 Ιουνίου 2000, το Πολυμελές Πρωτοδικείο έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή του αντιδίκου τους και διέταξε τους προσφεύγοντες να του καταβάλουν το ποσό των 164.215 ευρώ περίπου (απόφαση 5905/2000).

6. Στις 23 Οκτωβρίου και 13 Δεκεμβρίου 2000, τόσο ο Ε. Δ. όσο και οι προσφεύγοντες εφείσβαλαν την απόφαση αυτή. Την 1^η Αυγούστου 2001, με τη μη οριστική απόφαση 6422/2001, το Εφετείο διέταξε εκ νέου αποδείξεις. Στις 3 Σεπτεμβρίου 2002, το Εφετείο απέρριψε την έφεση των προσφευγόντων, έκανε δεκτή την έφεση του Ε. Δ. και διέταξε τους προσφεύγοντες να καταβάλουν στον Ε. Δ. το ποσό των 590.149 ευρώ.

7. Στις 22 Ιανουαρίου 2003, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν αίτηση αναιρέσεως. Η δικάσιμος ορίσθηκε για τις 24 Σεπτεμβρίου 2003 με πρωτοβουλία των διαδίκων. Στις 22 Αυγούστου 2003, οι προσφεύγοντες, εκπροσωπούμενοι από δικηγόρο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, κατέθεσαν πρόσθετο υπόμνημα χωρίς να το κοινοποιήσουν στον αντίδικο. Στις 24 Σεπτεμβρίου 2003, η συζήτηση ματαιώθηκε, αφού ο αντίδικος δεν γνωστοποίησε νομίμως τη δικάσιμο στους προσφεύγοντες. Η δικάσιμος ορίσθηκε για τις 25 Φεβρουαρίου 2004, ημερομηνία κατά την οποία η συζήτηση ανεβλήθη τη αιτήσσει των προσφευγόντων. Η μετ' αναβολή συζήτηση ενώπιον του Αρείου Πάγου έλαβε χώρα στις 24 Μαρτίου 2004. Στις 30 Μαρτίου 2004, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν συμπληρωματικές παρατηρήσεις, ζητώντας από τον Άρειο Πάγο να λάβει υπόψη το συμπληρωματικό υπόμνημά τους.

8. Στις 24 Ιουνίου 2004, ο Άρειος Πάγος απέρριψε τους λόγους τους οποίους προέβαλαν οι προσφεύγοντες στην αίτηση αναιρέσεως και ηρνήθη να μελετήσει το συμπληρωματικό υπόμνημα, επειδή αυτό δεν είχε κοινοποιηθεί στον αντίδικο τους, συμφώνως προς το άρθρο 569 παρ. 2 ΚΠολΔ. Κατά τη διάταξη αυτή, πρέπει κάθε πρόσθετος λόγος αναιρέσεως να ασκείται με δικόγραφο το οποίο κατατίθεται και κοινοποιείται στον αντίδικο τουλάχιστον τριάντα ημέρες πριν από τη συζήτηση ενώπιον του Αρείου Πάγου. Εκπρόθεσμη κατάθεση και κοινοποίηση

συνεπάγεται το απαράδεκτο των εκπροθέσμως ασκηθέντων λόγων (απόφαση 863/2004).

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

9. Οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας έχουν ως εξής :

Άρθρο 106

«Το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι (...)»

Άρθρο 108

«Οι διαδικαστικές πράξεις ενεργούνται με πρωτοβουλία και επιμέλεια των διαδίκων (...)»

Με τα ως άνω άρθρα, θεσπίζεται η αρχή της διαθέσεως και η αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων. Κατά την αρχή διαθέσεως, η δικαστική προστασία στο πλαίσιο των διαφορών αστικής φύσεως, παρέχεται μόνο ύστερα από αίτηση των διαδίκων, στο μέτρο που υφίσταται και εφόσον συνεχίζει να υφίσταται. Εξ άλλου, κατά την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων, η πρόοδος μιας διαδικασίας αστικής φύσεως εξαρτάται εξολοκλήρου από την επιμέλεια των διαδίκων (Π.ΥΕΣΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ, *Civil Procedure in Hellas*, εκδόσεις Σάκκουλας-Kluwer, σελ. 45 και επόμενες).

Άρθρο 569 παρ. 2

«Οι πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης (...) ασκούνται μόνο με δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του Αρείου Πάγου, τριάντα τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση της αναίρεσης (...). Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται πριν από την ίδια προθεσμία στον αναιρεσίβλητο (...)»

Άρθρο 570 παρ. 1

«(...) Οι διάδικοι καταθέτουν τις προτάσεις τους είκοσι τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο.»

NOMΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

A. Περί τη διάρκειας της διαδικασίας

10. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι λόγω της διάρκειας της διαδικασίας παραβιάστηκε η αρχή της «εύλογης προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί δικαίως (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

11. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ουδεμία καθυστέρηση δύναται να καταλογισθεί στις δικαστικές αρχές, οι οποίες εκδίκασαν αυτή την πολύπλοκη υπόθεση με επιμέλεια. Η Κυβέρνηση προσθέτει, περαιτέρω, ότι ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας κατοχυρώνει την αρχή της διεξαγωγής της δίκης από τους διαδίκους και σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες δεν επέδειξαν την απαιτούμενη βούληση όσον αφορά την επίσπευση της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

12. Η χρονική περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη, άρχισε στις 16 Μαρτίου 1997, ημερομηνία κατά την οποία ο αντίδικος των προσφευγόντων προσέφυγε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, και έληξε στις 24 Ιουνίου 2004, με την απόφαση 863/2004 του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε, επομένως, επτά έτη και πλέον των τριών μηνών για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

1. Επί του παραδεκτού

13. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, εξ άλλου, ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου.

2. Επί της ουσίας

14. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n° 30979/96, παρ. 43, CEDH 2000-VII).

15. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. *Ηλιοπούλου κατά της Ελλάδος*, αριθ. 19010/03, παρ. 15-19, απόφαση της 8^{ης} Δεκεμβρίου 2005).

16. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Βεβαίως, το Δικαστήριο δεν λησμονεί ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η συζήτηση ενώπιον του Αρείου Πάγου ανεβλήθη δύο φορές τη αιτήσε των διαδικών. Πάντως, ακόμα και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, όπως εν προκειμένω, η διαδικασία διέπεται από την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδικών, η έννοια της «ευλόγου προθεσμίας» απαιτεί από τα δικαστήρια να ακολουθούν επίσης την εξέλιξη της διαδικασίας και να είναι πιο προσεκτικά τόσο όταν πρόκειται να δεχθούν ένα αίτημα αναβολής όσο και όσον αφορά το χρονικό διάστημα το οποίο πρέπει να τηρείται κατά τον προσδιορισμό της επομένης δικασίμου (βλ., προς την κατεύθυνση αυτή, *Τσιρικάκης κατά της Ελλάδος*, αριθ. 46355/99, παρ. 43, απόφαση της 17^{ης} Ιανουαρίου 2002).

17. Εν όψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίμαχης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

B. Περί του δικαίου χαρακτήρα της διαδικασίας

18. Επικαλούμενοι το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, οι προσφεύγοντες διατυπώνουν παράπονα όσον αφορά την άρνηση του Αρείου Πάγου να αποφανθεί επί των λόγων αναιρέσεως τους οποίους ήσκησαν με το συμπληρωματικό υπόμνημα.

Επί του παραδεκτού

19. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι οι ρυθμίσεις οι σχετικές προς τις διατυπώσεις οι οποίες απαιτούνται για την κατάθεση αναιρέσεως, σκοπό έχουν τη διασφάλιση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και τον σεβασμό, ειδικότερα, της αρχής της νομικής ασφαλείας. Εντούτοις, πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να δύνανται να αναμένουν ότι οι κανόνες θα εφαρμοσθούν (*Miragall Escolano κ.λ.π. κατά της Ισπανίας*, αριθ. 38366/97, 38688/97, 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98,

41446/98, 41484/98, 41487/98 και 41509/98, παρ. 33, CEDH 2000-I).

20. Στην προκειμένη περίπτωση, ο Άρειος Πάγος ηρνήθη να μελετήσει το συμπληρωματικό υπόμνημα το οποίο κατέθεσαν οι προσφεύγοντες, επειδή αυτοί είχαν παραλείψει να το κοινοποιήσουν στον αντίδικο, όπως απαιτείται από το άρθρο 569 παρ. 2 ΚΠολΔ. Ο κανόνας τον οποίο θεσπίζει το άρθρο αυτό, είναι σαφής, προσβάσιμος και προβλέψιμος, κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου. Συνάδει δε προς την αρχή της ισότητας των όπλων και της νομικής ασφάλειας. Έπρεπε, επομένως, οι προσφεύγοντες, οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από δικηγόρο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, να αναμένουν ότι ο κανόνας αυτός θα εφαρμοσθεί. Επιπροσθέτως, οι παρατηρήσεις τις οποίες οι προσφεύγοντες κατέθεσαν σε μεταγενέστερο χρόνο, ζητώντας από τον Άρειο Πάγο να μελετήσει το υπόμνημά τους, κατατέθηκαν εκπρόθεσμα, δηλαδή μετά από τη συζήτηση της υποθέσεως, κατά παράβαση του άρθρου 570 παρ. 1 ΚΠολΔ. Επομένως, ο Άρειος Πάγος ουδόλως υποχρεούταν να λάβει υπόψη το υπόμνημα αυτό. Εν κατακλείδι, το Δικαστήριο φρονεί ότι οι προσφεύγοντες δεν εμποδίσθηκαν να ασκήσουν το δικαίωμα προσβάσεως στον Άρειο Πάγο και ότι οι ίδιοι ευθύνονται για την κατάσταση για την οποία ήδη παραπονούνται ενώπιον του Δικαστηρίου.

Ως εκ τούτου, η προσφυγή είναι κατά το μέρος αυτό προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

21. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται, επίσης, ότι, στην Ελλάδα, δεν υπάρχει δικαστήριο ενώπιον του οποίου να δύναται κάποιος να προσφύγει προκειμένου να παραπονεθεί για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλούνται δε το άρθρο 13 της Συμβάσεως, το οποίο έχει ως εξής :

«Κάθε πρόσωπο του οποίου τα αναγνωριζόμενα στη (...) Σύμβαση δικαιώματα και ελευθερίες παραβιάστηκαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίαση διεπράχθη από πρόσωπα ενεργούντα εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων τους.»

A. Επί του παραδεκτού

22. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αίτηση αυτή δεν είναι προδήλως

αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει εξ άλλου ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε κάποιον άλλον λόγο απαραδέκτου.

B. Επί της ουσίας

23. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι το άρθρο 13 εγγυάται πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής, η οποία επιτρέπει τη διατύπωση παραπόνων όσον αφορά τη μη εκπλήρωση της επιβαλλόμενης από το άρθρο 6 παρ. 1 υποχρέωσης προς εκδίκαση των υποθέσεων εντός ευλόγου προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά της Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, παρ. 156, CEDH 2000-XI).

24. Εξ άλλου, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερόμενους πραγματική προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως, η οποία θα τους επέτρεπε να διατυπώσουν παράπονα όσον αφορά τη διάρκεια μιας διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά της Ελλάδος*, αριθ. 53401/99, παρ. 29-30, απόφαση της 10^{ης} Απριλίου 2003). Το Δικαστήριο δεν διακρίνει στην παρούσα περίπτωση οιονδήποτε λόγο ο οποίος θα επέτρεπε να αποκλίνει της νομολογίας αυτής, πολλώ μάλλον όταν η Κυβέρνηση δεν αποδεικνύει ότι στην ελληνική έννομη τάξη συμπεριελήφθη εντωμεταξύ παρόμοιο ένδικο μέσο.

25. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως λόγω της απουσίας από το εσωτερικό δίκαιο ενός ενδίκου μέσου το οποίο θα είχε επιτρέψει στους προσφεύγοντες να επιτύχουν αναγνώριση του δικαιώματός τους στην εκδίκαση της υποθέσεώς της εντός ευλόγου προθεσμίας, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

26. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

27. Η προσφεύγοντες ζητούν 1.000.000 ευρώ για υλική ζημία. Κατά τους προσφεύγοντες, το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο σύνολο των ποσών τα οποία επιδικάσθηκαν από τα εθνικά δικαστήρια στο πλαίσιο της επίμαχης διαδικασίας. Περαιτέρω, οι προσφεύγοντες ζητούν 50.000 ευρώ ο καθένας για την ηθική ζημία την οποία, όπως ισχυρίζονται, υπέστησαν.

28. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι δεν πρέπει να επιδικασθεί κάποιο ποσό για υλική ζημία. Όσον αφορά την ηθική ζημία, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και ότι και μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση. Άλλως, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το συνολικό ποσό το οποίο ήθελε επιδικασθεί για τον λόγο αυτό, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 3.000 ευρώ.

29. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι η διαπίστωση παραβιάσεως της Συμβάσεως, στην οποία κατέληξε, είναι αποτέλεσμα του μη σεβασμού του δικαιώματος των προσφευγόντων σε εκδίκαση της υποθέσεώς τους εντός «ευλόγου προθεσμίας» και της απουσίας από το εσωτερικό δίκαιο μιας προσφυγής η οποία θα είχε επιτρέψει την αναγνώριση του δικαιώματός τους σε εκδίκαση της υποθέσεώς τους εντός ευλόγου προθεσμίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο δεν διακρίνει κάποιον αιτιώδη σύνδεσμο ανάμεσα στη διαπιστωθείσα παραβίαση και σε οποιαδήποτε υλική ζημία των προσφευγόντων. Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί αυτή η πλευρά των αξιώσεων των προσφευγόντων.

30. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει οι προσφεύγοντες να υπέστησαν ηθική βλάβη η οποία δεν επανορθώνεται επαρκώς με διαπιστώσεις παραβιάσεως. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες 3.000 ευρώ για τον λόγο αυτό, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

31. Οι προσφεύγοντες ζητούν, βάσει τιμολογίων, 1.500 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησαν ενώπιον του Δικαστηρίου.

32. Η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι επρόκειτο για μία απλή υπόθεση, η οποία δεν παρουσίαζε καμία ιδιαιτερότητα εξ επόψεως νομικής. Εκτιμά δε ότι

αρμόζει να απορριφθεί το αίτημα αυτό.

33. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, συμφώνως προς το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* [GC], αριθ. 31107/96, παρ. 54, CEDH 2000-XI). Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των δικαιολογητικών τα οποία προσκομίσθηκαν και των ως άνω κριτηρίων, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει και στους τρεις προσφεύγοντες ολόκληρο το αιτούμενο ποσό, ήτοι 1.500 ευρώ, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

34. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσανξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή ως παραδεκτή, όσον αφορά τις αιτιάσεις σχετικώς προς την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και την απουσία από το εσωτερικό δίκαιο πραγματικής προσφυγής, δια της οποίας οι προσφεύγοντες θα είχαν δυνηθεί να διατυπώσουν την αιτίασή τους όσον αφορά τη διάρκεια αυτή, και την απορρίπτει κατά τα λοιπά.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

3. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως.

4. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική, συμφώνως προς το άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως, 3.000 ευρώ (τρεις χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη και 1.500 ευρώ (χίλια πεντακόσια ευρώ) και στους τρεις προσφεύγοντες για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 26 Ιουλίου 2007 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού.

- υπογραφή -

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

- υπογραφή -

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος